

MEMO

Contactpersoon

Mart de Koning
T 078 770 4510
E hcm.de.koning@dordrecht.nl

Van Martijn Muller en Mart de Koning
Aan CTOO
Kopie aan Denise van Poppel (griffie)
Datum 6 augustus 2021
Betreft Jaarstukken 2020 Johan de Witt Gymnasium

1 Inleiding

Het Johan de Witt Gymnasium (JdW) heeft de jaarstukken 2020 aan de griffie/raad en CTOO aangeboden. In het najaar 2021 bespreken we dit met de CTOO als voorbereiding op het jaargesprek met de directeur/bestuurder van JdW. Deze afspraak is nog niet gepland maar zal bestaan uit een schoolbezoek in het kader van een relatiegesprek van de CTOO. Dit relatiegesprek is één van de nieuwe aspecten van het nieuwe toezichtskader, waarbij besloten is de strekking en frequentie van dit gesprek als volgt aan te scherpen:

- de schoolbesturen jaarlijks verantwoording te afleggen over de financiële gezondheid door middel van een standaard-vragenlijst;
- alleen een gesprek te houden over de financiën als de antwoorden hiertoe aanleiding geven en dus het standaard-jaargesprek te laten vervallen;
- om het jaar een 'relatiegesprek' te houden met het bestuur om de ontwikkelingen van de school in brede zin te bespreken;
- de openbare inspectierapporten van de Inspectie van het Onderwijs te gebruiken als bron voor de stand van zaken op de scholen.

2 Conclusie

In de jaarrekening over 2020 valt wederom geen andere conclusie te trekken dat de school op alle toetsingsaspecten ruim voldoende scoort. Over het hele jaar wordt een positief resultaat geboekt van ongeveer €133.000. Het weerstandsvermogen van de instelling is op dit moment dan ook groot. Naar verwachting wordt in 2021 wel een negatief resultaat geboekt van ruim een ton. Maar hier zijn de baten vanuit het Nationaal Programma Onderwijs nog niet in meegenomen.

In 2020 stegen enkele kostenposten sterker dan begroot (personeelskosten: €240.000 extra; huisvesting: 40.000 extra) en de overige baten vielen met 180.000 tegen. Dit werd onder andere veroorzaakt door de inzet van extra personeel, hygiëne maatregelen en het annuleren van activiteiten en excursies vanwege corona. Maar hier staat tegenover dat zich grote meevallers voordeden. De rijksbijdragen stegen met €300.000 en de overige kosten vielen ongeveer €380.000 lager uit dan gedacht. Al met al kan JDW eind 2019 €133.000 bijschrijven op hun reserves, terwijl een verlies van 115.000 was voorspeld.

De financiële situatie bij JDW is al jaren goed. Zij heeft ondertussen een reserve op weten te bouwen van ruim 2,3 miljoen. Toch blijft JDW voorzichtig als het aankomt op de financiële verwachtingen voor de komende jaren. Vanaf 2021 zijn de lasten niet langer gedekt door de baten. Deze trend kent een piek in 2023, als het tekort op €250.000 uitkomt, maar zakt vervolgens. Het lijkt er op dat dit na 2025 verder stabiliseert.

Kenmerk Jaarstukken 2020 JDW
Datum 6 augustus 2021

Als oorzaak van deze tekorten worden de dalende leerlingaantallen genoemd, waardoor de baten vanuit het Rijk afnemen. Dit terwijl de lasten niet evenredig mee dalen. Vorig jaar gaf JdW aan dat zij een 'conservatieve leerlingenschatting' hanteert. Maar sinds zij dit doen, stijgen de verwachte eerstejaars leerlingen wel weer. Er blijven nog steeds meer leerlingen uitstromen dan er binnen komen, maar Vorig jaar, maar de verwachte aantallen zijn in de jaarrekening positief bijgesteld t.o.v. vorig jaar. Het is niet duidelijk wat deze bijstelling betekent voor de baten van de school voor de komende jaren. Hierop moet de meerjarenbegroting antwoord geven.

Een zonniger scenario diende zich de afgelopen jaren steeds weer aan, waardoor de reserves flink konden toenemen. Het voortbestaan van het openbaar onderwijs op JDW is dus allerminst in gevaar. De reserves vallen nog binnen de marges van het ministerie van OCW. Maar als over 2021 55.000 voordeliger uitkomen dan begroot, komt hun reserve boven de signaleringswaarde terecht en zullen zij zich moeten verantwoorden bij het ministerie. Met het NPO is het waarschijnlijk dat er meevallers gaan komen, maar ook op reguliere posten blijkt elk jaar weer dat er zich meer meevallers dan tegenvallers voordoen bij het JdW. De gevolgen van een overschrijding zijn niet duidelijk, al is enige coulance vanuit het ministerie te verwachten vanwege de extra middelen.

3 Toelichting - Onderwijs en strategisch beleid

De toelichting wordt aan de hand van vier thema's beschreven:

Onderwijs

Het JDW heeft in 2020 een grote ICT-investering gedaan. Dit stond al enkele jaren op de planning, maar werd steeds vooruitgeschoven. Uiteindelijk zijn zowel software als hardware waar nodig vervangen. Ook zijn er gelijk investeringen gedaan op het gebied van online onderwijs. De digitalisering van het onderwijs stond al op het programma van het JdW, waarbij de lessen digitaal ondersteund zouden worden. Hierdoor was veel hardware al uitgezocht of konden de plannen versneld worden uitgevoerd.

Veel van de programma's die het JdW aanbiedt in of buiten haar reguliere onderwijs, zoals Cambridge Engels, maatschappelijke stages, Goethe Duits en het Privatissimum ondervonden ook hinder van het thuisonderwijs. Het lijkt er op dat de meeste programma's, op het Privatissimum na, wel gewoon doorgang vonden. Wel moesten de buitenlandse reizen worden afgezegd en konden de ambities op internationalisering niet worden gerealiseerd.

De leerlingen

Er is een algemene terugloop van leerlingen in het vo in Dordrecht. Het JdW heeft voor schooljaar 2020-2021 een nieuwe campagne opgezet die zich met name online manifesteert. Hierdoor kwamen meer leerlingen dan verwacht de school binnen (139 t.o.v. 130). Dit biedt geen enkele garantie voor het volgende schooljaar, maar het geeft wel nieuwe energie. Met de nieuwe connector onderbouw worden ook andere manieren van PR gezocht om ouders en hun kinderen over de streep te trekken. De examenresultaten worden ook nadrukkelijk genoemd als van invloed zijnde factor op de PR.

Het personeel

Op het JdW lijken alle vacatures ingevuld. Er is afgelopen jaar bewust gekozen om 3 medewerkers minder in dienst te hebben vanwege de dalende leerlingencijfers. Het aantal personeelsleden dat binnen korte termijn de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, is klein. Echter, de groep 60-64-jarigen bevat bijna 1/5^e van het personeelsbestand (15 mensen) en zal op de middellange termijn de school verlaten. De school investeert jaarlijks 55.000 in trainingen en opleidingen voor haar personeel. Het

Kenmerk Jaarstukken 2020 JDW
Datum 6 augustus 2021

afgelopen jaar is daar minder gebruik van gemaakt omdat er minder mogelijk was. Opvallend is dat de verzuimcijfers in 2020 de laagste zijn sinds jaren. Dit heeft ook te maken met enkele middellang zieke personeelsleden die uiteindelijk zijn uitgestroomd.

Algemene zaken

Sinds kort werkt JdW met het nieuwe toezichtmodel. Hierin heeft iedereen zijn weg inmiddels kunnen vinden en de bestuurders zijn tevreden. Ook is de school in 2020 teruggegaan van 4.0 fte aan directie naar 3.0 fte. Ook deze transitie is goed verlopen. Vanwege de epidemie is de jaarlijkse zelfevaluatie voor de raad van toezicht wel uitgesteld. Deze wordt in 2021 alsnog verwacht.

4 Toelichting - financiën

De jaarrekening 2020 is mede beoordeeld aan de hand van de volgende vragen:

a. *Is er sprake van een materieel evenwicht, met andere woorden: worden structurele lasten gedekt door structurele baten?*

Het resultaat 2020 is € 133.000 voordelig. Dit voordeel wordt vooral veroorzaakt door hogere inkomsten vanuit het Rijk, waar een minder hoge stijging van lasten tegenover staat. Deze effecten lijken een structureel karakter te hebben. De jaarrekening is daarmee materieel in evenwicht.

De meerjarenbegroting laat in alle jaren tekorten zien. Dit komt door een verwachte leerlingendaling als gevolg van demografische ontwikkeling en door investeringen in ICT. De omvang van de tekorten en het ruime weerstandsvermogen geven geen aanleiding tot zorgen.

b. *Is sprake van inzicht in relevante risico's voor het weerstandsvermogen; dit zijn risico's van materieel belang die niet zijn ondervangen door bijvoorbeeld voorzieningen?*

Johan de Witt heeft een uitgebreide risicoparagraaf met bijsturingsmaatregelen opgenomen in hoofdstuk 9. De risico's zijn gekwantificeerd en een confrontatie tussen risico's en het beschikbare weerstandsvermogen is opgenomen. Hieruit blijkt dat het beschikbare weerstandsvermogen toereikend is om de aanwezige risico's op te kunnen vangen.

c. *Zijn de voorzieningen deugdelijk onderbouwd?*

JDW heeft personele en onderhoudsvoorzieningen:

- Personele voorzieningen betreffen gespaarde middelen voor levensfasebewust personeelsbeleid en jubilea.
- Voorziening voor groot onderhoud.

De hoogte en onderbouwing van voorzieningen wordt bij de jaarrekening getoetst door de accountant van Johan de Witt en is bij de jaarrekening 2020 als toereikend gekwalificeerd.

d. *Wat zijn de ratio's?*

Onderstaande kengetallen zijn op basis van de jaarrekening 2020 en voorgaande jaarrekeningen van toepassing. Voor Johan de Witt was al sprake van een gezonde financiële situatie die in 2020 nog verder verbetert.

	JR 2020	JR 2019	JR 2018
Solvabiliteit 1	0,42	0,41	0,36
Solvabiliteit 2	0,57	0,55	0,50
Liquiditeit	4,00	3,96	3,25

Kenmerk Jaarstukken 2020 JDW
Datum 6 augustus 2021

Rentabiliteit	1,9%	6,9%	3,4%
Weerstandsvermoegen	32,4%	28,4%	22,5%
Kapitalisatiefactor	0,44	0,36	0,27

5 Aanbevelingen voor gesprek met JDW

In het gesprek zou centraal moeten staan wat de visie van JDW op de toekomst is.

Hoe gaat JDW om met:

- De consequentie van corona op de school vooral ten opzichte van het leren van de leerlingen?
- De inzet van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs? Welke rol speelt het gebrek aan (goed) personeel hierin om tot uitvoering van de plannen te komen?
- De verwachte leerlingendaling i.v.m. krimp en de profilering van andere vo-scholen;
- Welke financiële kansen of uitdagingen zijn er (verder) te bespreken?
- Hoe verloopt de samenwerking met de partners, en met de gemeente Dordrecht in het bijzonder?